

## MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, November' 2-dikán 1819.



## Nagy Britannia.

A' Reformálókat már most egy szóval csak Radikálisoknak kezdik nevezni. Nevezzük 'hát mi is úgy ezentúl.

A' Blackburni vidékeken sok ilyen Radikálisokat elfogtak azért, hogy éppen rajta kapták őket a' dárdák' tsinálásán.

Manchesterben Oktob. 3-dikán valami Barrat nevű Radikálist temettek-el, kiről azt erőssítik ezek, hogy az Aug. 16-dikán tartatott népgyűléskor egy Polgári katona által sebesített 's ezen seb miatt halt volna meg. Nagyon gyászos temetést tsináltak néki az ő Radikális barátjai. A' férjfiak, nagyok kitsinyek, fekete fátyolos fejr kalapokkal, az asszonyok és leányok pedig egészen feketében jelentek-meg temetésén. Ezen utólsók mindjárt a' koporsó után mentek. A' gyászos kísérők valami 200-zan voltak, és mind páronként mentek. Minden kísérőji valami 2000-ren lehettek, kiken kívül véghetetlen minden féle sokaság gyülekezett volt ki a' temetőbe, kik onnét mind együtt sereglettek vissza a' városba möglehető lármaival, hanem a' temetés illendő tsendességgel ment véghez. Mint a' nagy városokban a' zsebelő emberek semmi nagy sokadozás' alkalmatosságával nem szoktak vesztegni, úgy ezen temetés' alkalmatosságával is jelentek meg effélék, és hogy annál inkább eltitkolhassák magokat, ők is fekete fátyolos fejr kalapot tettek-fel. — A' Manchesteri oskolákban a' kis gyer-

mekeknek, a' kik irni tanulnak, követni efféle szókat irnak elejikkbe: Közönséges Voksolási Jus — a' Parlamentum' reformáltatása — nem kellene az Oligarkhák, 's több effélék, melyből a' lett, hogy a' gyermekek már még az utzákon is efféle szókat irkálnak a' falakra. Egy Anti-Radikális ember meglátván egy fiút, hogy valami efféle szót ir a' falra, megfogta 's a' szót letöröltetvén véle, más valami ellenkező értelműt iratott-fel, de a' melly nem sokáig maradhatott felirva, mert letörlötte a' nép.

Az a' Yorkshiri Grófságban Oktob. 4-dikén tartatott Halifaxi népgyűlés, melyről már két újságlevelünkben is emlékeztünk, a' Londoni újabb levelek szerint nagyon népes volt. Tsak azoknak száma, kik proccessió' módjára sorban mentek, többre telt 15 vagy 20 ezer embereknél, a' kik 41 zászlót és 7 szabadságsipkát vittek. A' példázatok (emblemák) között nagyon szembetűnő volt egy Kartefiol-káposztafő, mellyet egy hosszú rúd' végébe szurva vittek, 's melly a' hernyók által nagyon özszerágva özszyuggatva lévén, a' tisztviselők, penzinált emberek, és fizetésből élő ügynevezett *Sine-Curisták* által kiszopatott kiszárított szegény Angliát akarták jelenteni a' Radikálisok. Mint megjegyzéreméltó dolgot említik, hogy az Orátorok között egy *Abednego Moor* nevű Quacker volt légyen az Előülő. Ez egy Halifaxi fabrikás. A' melly irást az Asszonysemélyek néki a' felolvastá-

végett által adtak, arról tettek ajánlást, hogy férjeiket akarván követni, ők is minden olyan portékától a' lehetőségig el fogják magokat tartóztatni, a' mitől vámot kell fizetni, 's telyes igyekezettel azon lesznek, hogy véresveréjétkel szerzett vagyonaikat ellenségeiknek erszényeikbe folyni ne engedjék. Arra is elkötelezték magokat ezen írásban, hogy háztartásaikat úgy rendelik-el, hogy gyermekeik a' réformálás' princzipiumait még tsetsemőkörökben annyok' tejével egygyütt beszopják.

\* \* \*

A' Könyvnyomtató' és Könyváros' Carlile' pere sok tárgyat szolgáltatott a' Londoni Ujságleveleknek néhány napok alatt az írásra. Október' 12-dikétől fogva 14-dikéig tartott folytában. Végezetre tsakugyan bünösnek találták ötet az Esküdtek, hanem hogy mitsoda büntetést fognak reá mondani, még a' nem tudatott. Az alatt, míg a' felett tanáskoztak az Esküdtek, hogy bünös - é *Carlile* vagy nem? ő néhány barátjaival egygyütt enni ment egy szomszéd tsapszékebe, 's ott várta-el, hogy megvigyék néki a' hírt, hogy bünösnek találtatott-é vagy nem? Azt mondják, hogy maga is gondolta, hogy bünösnek fog találtatni. Hallván a' rossz hírt, azonnal oda hagyta Huntal a' barátjával egygyütt a' tsapszéket, 's haza ment, a' hol az ő jó emherei, azonnal megvették és elvitték tőle Paynek minden munkáját. — De az első per nem volt elég; az ajtaja előtt már Politziai tiszték állottak, a' kik, mikor házából kiment volna, elfogván, tudtára adták, hogy ismét Itélőszék' elejébe kell állania, minthogy az a' Társaság, melly a' *Gonoszságok' elnyomására* áll fenn Londonban, új pert indított ellene, azért, hogy *Palmer Ilyésnek* munkáját kiadta, a' melly ez előtt 20

esztendővel nyomtattatott volt Északi Amérikában, 's a' melynek Vak Szerzője, *Palmer* (egy Skottus Theologus) azt a' leányának diktálva készítette volt. A' könyv' címe ez: *A' Természet' princzipiumai, az az, az emberi nemzet' boldogsága' vagy boldogtalansága' morális okainak kifejtése.* — Ezen per 15-dikben nagyon hamar lefolyt. A' Birák nem engedték-meg, hogy *Carlile* valamit felolvasson belőlle, 's ott helyben mindjárt, a' nélkül, hogy tsak további tanáskozásra méltóztatták volna a' dolgot, bünösnek itélték *Carlilét.* — Mondják, hogy az ilyen bünökért való legkissebb büntetés az Anglus törvények szerént 14 esztendőig tartó *Elszállittatás.*

#### P r u s z s z i a.

A' Német Országban az utolsó fertály esztendő alatt előfordult emberfogdosásokra 's irások' elvételére nézve, Oktob. 10-dikén nevezetes tudósítást adott-ki a' Belgiumi Ministeri Ujság, 's ebből az Austriai Beobachter is. Két főbb részekre oszlik ezen tudósítás magában, Az elsőben a' Frantzia Ujságok 's nevezetesen *Beniamin Constant* ellen kelt-ki nagyon a' Belga Ujság. Ezen vetekezés hosszas, de annál nevezetesebb a' második része, mert nagy világosságot nyujt azeránt, hogy miben állott ez a' Német Országi *Öszszeesküvés.* — Az első részből ezeket summázzuk-ki: —

*Beniamin Constant* a' Prusszus Országlószéket vádolván azért, hogy hitelt adott annak, hogy Német Országban *Öszszeesküvés* lett volna, tsakugyan megvallja már most azt, „Hogy ezen *Öszszeesküvést* nem a' Prusszus Országlószék költötte ugyan; de mindazonáltal azt erősíti, hogy a' kétfelé magyaráztatható tekintetek (tünemények), a' visszaemlékezések, mellyek ötet tévedésbe vitték, a' mostani időnek más (előbbe-

„ni) időkel való összehasonlítása, 's „a' *Denuntiazióknak* örökkévaló kohó- „lóji eránt viseltető nagy engedelmesség „által, megsaláttatott légyen.“ —

A' Belga újság Benjamin Constantnak ezen szovait rendre felvévén, megczáfolja. Tsudállatos nagyralátásnak nevezi, hogy egy Berlinton 300 mértföldnyire lakó (Párisi) iró azt magának kiveszi, hogy egy, mérséklettségéről, 's igazságszereteteről esmeretes Országlószéket formaszerént hazugsággal vádol. Ha ezen iró azon Okirásokat nem olvasta, mellyekből a' szoban lévő Öszszeesküvés valósággal kitettzik, mi adhat néki just arra, hogy azt tagadhassa? Nem azt mutatja-é ki ez általa' *Journalista* (Benjamin Constant). hogy ő maga is sokkal jobban be van ezen titokba avatva, hogy sem kimutatni akarja? Hogy valyon azon dolgok, mellyeken a' Pruszsus Országlószék ezen Öszszeesküvés ellen elővett intézeteit fundálta, valódi valóságok voltak-é, vagy tsak tünemények, arról majd annak idejében a' Törvényszékek fogják ítéletjeiket kimondani. A' mi a' *viszsaemlékezéseket* 's összehasonlatásokat a' Constant Ur felhozott szavaiból illeti, az elsőn nem lehet egyebet értenünk azon inségeknél, mellyeket a' revolúziók okoztak, az összehasonlitásokon pedig azon eszközöket, mellyekkel a' revolúziós emberek éltek 's a' mostaniak élnek. — „Ha a' Frantzia *Journalista*, (ezek a' Belga Ujság' tulajdon szavai), mint maga kijelenti, Német Országban lakott, tudni kell néki, hogy a' Fridrik Wilhelm thronusához a' Denuncziáló emberek nintsen bemeneteljek, 's hogy az ilyen emberektől az ő Tanátsosai is undorodnak.“

Így folytatja a' Belga Ujságiró a' Frantziának megczáfolását még néhány leveleken. Az után leszall tudósításának második részére, a' melly nagyon fontos

lévén, így következik szóként fordítva: —“

„Akár mi némű sikerét lehessen is azoközben ezen mesterkedéseknek várni, elég most, hogy az eszközök, mellyekkel a' Revolúziós emberek a' magok munkájokhoz hozzá készültek, a' következők: — „Az 1812-dik esztendőttől fogva próbálnak az Universitásokon az ifjából öszszetsatolódásokat tsinálni. Bizonyságok találtatnak annak megmutatására, hogy már akkor próbatételek estek Berlinben. Az Universitas' akkori Rektorának segítségéhez biztak, a' ki Német Országban meglehetősen hírből volt. A' plánum azoközben hajótörést szenvedett, de azonban nem hagyatott annyiban. Titokban készittödvén, a' *Wartburgi* nevezetes gyűlésen tökéletességre vitetett, a' hol külömbkülömb Universitasoknak küldöttjeik jelen voltak. Az ilyen most fennálló Revolúziós Társaságoknak tudvalévő száma tizennégyre telik. Mind leveleznek egygyütt a' közös célnak elérésére nézve. Mindeniknek magoknak vagynak: Organizátziója, Fejeji, és közös Kassája. Ezen tizennégy nagy Társaságokon kívül, mellyek egészen ártatlanoknak lenni mutatják magokat, vagynak még Különös Öszszetsatolódások is, mellyek emezeknek tagjaik közzül vállogattnak-ki, 's minnyájan oly emberek, a' kik talentumaikról vagy enthusiasmusokról esmertetnek. Az ezen Öszszetsatolódásokba való bebotsáttatásra ajánlattott Candidatusok szoros megvizsgáltatás alá vettetnek. Azon ifjak, kik tsak tanulás végett mennek Universitasokra, vagy inkább azok, kik az új Politikai Theoréák eránt *Enthusiasmusra* ugyan alkalmatosok, hanem a' *Tanatismust* nem üzik annyira, hogy a' Státus' felfordittatására, melly ezen Egyesületeknek a' célja, munkás szolgálatot tegyenek, az ilyenek, mondom (hogy a' láthatatlan

Főknek kifejezésekkel éljünk) a' Propy-  
läumokban maradnak, és ezeknek a'  
Szentségbe való belépés nem engedtetik-  
meg. De mindazonáltal az ilyenek is  
hasznosok az Egygyesületeknek, mint-  
hogy tudományos tárgyakkal, nevezete-  
sen a' Státusok' törvényeikkel és gazdál-  
kodásaikkal foglalatostkodván arra szol-  
gálhatnak, hogy a' valóságos czélzás,  
mellyet a' láthatatlan Fők szüntelenül  
szemeik előtt hordoznak, általok eltit-  
kolódják, 's ők azonban magokat tanu-  
lássok által mind jobban jobban elké-  
szítsék arra, hogy idővel, a' dolgok új  
rendjének behozatásakor, szükséges  
személyeket jáczodhassanak. —

„Ily magános és a' feljebb irt tizen-  
négy Társaságoknak felvigyázása alatt  
álló Egygyesületeket még eddig négyet  
fedeztek fel, a' melly négyek küzzül há-  
romnak Universitásokon, a' negyediknek  
egy Német Fejedelem' lakó városában  
van a' helye. Abban, hogy a' Consti-  
tutziókat fel kell fordítani, és hogy ezen  
czélnak elérésére mitsoda eszközökkel  
kellessék élni, minnyájan megegygyez-  
nek ezen társaságok, tsak abban külöm-  
böznek, hogy mitsoda Országlási módot  
kellessék behozni. Hogy ezen Ország-  
lásnak talpköve a' legyen, a' mit ők *Sza-  
badságnak* és *Egyenlőségnek* nevez-  
nek, ebben is megegygyeznek. Tsak az  
a' kérdés van még felfüggesztetve, hogy  
egygyetlenegy Státustesté tsatolják-é egész  
Német Országot össze; 's egy oly Mo-  
nárkhiává tegyék-é, melynek Feje minden-  
kor Választás által tétetődjek, a' melly  
az ő értelmek szerént egy Respublikai  
Országlás lenne, vagy pedig, hogy egy  
valóságos Demokratika Respublikát állit-  
tsanak-fel? —

„Ezen Egygyesületeknek tagjai Fe-  
keteknek nevezik magokat, kétségkí-  
vül azon nemzeti ruháért, melynek vi-  
selését meghatározták. Ezen Egygyesü-

letek azonközben nem tsak tsupa Studen-  
sekből állanak; vannak köztök minden  
féle Rendbeli emberek. Az ő tulajdon-  
képpen való Direktoraik azonközben na-  
gyon szeretik titokban maradni. Néhá-  
nyak, kik a' titokba legerősebben be-  
szenteltetve vannak, Szenteltéknek  
neveztetnek. Adják ezen nevezetet is ma-  
goknak: Feltétel nélkül való, mint-  
hogy arra kötelezték-el magokat, hogy  
semmi esetben semmi tekintet által hát-  
rálásra vétettetni nem engedik magokat,  
hanem azt, a' mi néknek a' magok meg-  
győződéssek, az az, az elejübe adatott  
intézetek szerént, szükségesnek lenni  
látszik, minden *modifikálás* nélkül, min-  
den lehető úton módokon teljesíteni  
iparkodnak. Hogy Sand ezek között  
volt, kétségbehozhatatlan.

„Ezen titkos Társaságok' Organiza-  
tziójának itt felhozott rövid lerajzolása,  
több mint 10,000 Aktáknak, tudni illik  
olyan leveleknek, napi-jegyzéseknek, és  
beszédeknek, mellyek kézrekerítettettek,  
vizsgálódási resultatumaik. Azonközben,  
ha azon czélzásokról, mellyeket ezen dü-  
dösködők magokban feltettek, még vala-  
mely kétség fenn maradni találna, ez is  
azonnal elenyészik, mihelyest a' követ-  
kező czikkelyetskéket megolvassuk, a'  
mellyek szórólszóra ezen Aktadarabokból  
vonattattak-ki, 's a' mellyeknek Irójikat  
tsak azon Itélőszék eránt viseltető tiszte-  
letünkéből, a' melly most ezen dologgal  
foglalatostkodik, és tsak azon familiák-  
nak megkimélltetéssekért, a' mellyekből-  
valók ezen leveleknek iróji, nem akar-  
juk megnevezni:

„Egy nagyon esmeretes személy, a'  
ki valamely valóságos gyalázatot érdem-  
lő tselekedetért kedvetlenségbe esett va-  
la, az alább következő megintést kapta,  
melynek azután az Irónál az *Orriginá-  
lisa* is megtaláltatott: *Még eddig a'  
vért meg akartuk kiméllni. Néked*

*még egy új időszakot engedünk. Magadat, ha életed szereted, 16-dik-ban éjféltkor ..... (az itt megnevezett) helyen ne mntasd.* — Ezen megintetésnek semmi következése nem lett azért, minthogy a' Felsőbbség ezen személyt a' meghatározott időpont előtt lábelől eltétette.

„A' Társaságoknak egygyik Meghittje, a' fogdosások' elkezdődésének első hírét vévén, ily Megintést küldött társaihoz: „Legyetek előrevigyázók, hogy „a' Bombi idő előtt el ne pattannyon.“

Az itt következő summázatok is mind ezen Aktákból vétettek: —

Tegyetek semmivé minden irásokat, kiváltképpen jegyzőkönyveket; tsak Constitúziónk Aktáját tartsátok-meg. — Mindenek jól folynának, tsak sok oly derék embereink volnának mint Sand. — Nem lehet - é attól tartanunk, hogy Sand valamely gyenge szempillantatban, a' halállal való küszködésben, a' maga titkait el fogja árulni? — Én buzgósággal olvasom a' Revolúziók' Historiáját, 's úgy találom, hogy azok éppen oly szükségesek a' népeknek, mint a' lélekzet az embereknek. — Mikor czélzásainkat végrehajtjuk, N. barátunkat Fejünké kell tennünk, hogy, mint második Ziska, egygyik kezébe a' Bibliát, másikba a' kardot tartsa. — Minket tsak egy közönséges felfordulás tarthat-meg. — A' nép még nem esmeri azt a' plánomot, a' melyre nézve magát Sand feláldozta: de kezdi sejdíteni. — A' Sándor, Fridrik Wilhelm, és I. Ferentz thronusaikat fel kell fordítanunk. — A' Berlinton fogva Charlottenburgig menő egész úton minden fára fel kell a' thronusnak szolgáji közzül egygyet akasztani; 's

még ez se leszen elég. — Az örökös Monarkhia esztelen intézet. (Ezen mondás a' Társaságok egygyik feje által tartott beszédben fordul elé). Oly nagy dolog-é harmintznyoltznak megölettetése? (Itt a' harmintznyoltz alatt a' Német Szövetség' Fejeiről van szó.) — Sandnak szükséges-képpen vesztő helyen kell meghalnia, hogy a' közönség, a' Keresztyén Hérosi bátorság és magamegtagadás eránt bizodalmat kapjon; hogy lássa, melly áldozattételekre alkalmasok a' Német ifjak! Ezen megvilágosodott században a' vesztőhelynek kell, mint S y m b o l u m n a k, a' Kereszt helyébe tétettetni. — Jól jegyezzétek-meg ezen szavakat: Szükséges, hogy a' dolgoknak mostani rendje. a' nép, erőszak, és Szomorújáték által változtattassék-meg. —

„Egy Felszenteltett valamely Szomorújátékból ekképpen alkalmaztat parodirozva magára egy pár sort: „Ezen szép „hajfürtöt soha ne ékesittse a' Menyasz- „szony' koszoruja; ezen szép hajfürt, „ezen selyem hajsálak, már lehullanak „a' halál setét Hatalmasságainak.“ —

„Ilyen érthetetlennek vagy inkább nevetségesnek lehetne tartani, ha az új történetek nem nevezetesitenék, egy hasonlóképp' Felszenteltett tagnak napi jegyzései között, ezen megjegyzést: „Ma „a' 'Sidók' állapotja sorsvonás által ha- „tározott-meg.“

Szükséges-é meg több ilyen summázatokat felhordani az Aktákból egy böltz Országlószéknek mentségére, azért, hogy ily plánumoknak megfojtására eszközöket vett elé? —

„Ámbátor ezen társaságok nagyobbodon tsak ifjú emberekből állnak, tsakugyan máshoz is számot tartanak a' titkos Fejek. Van Német Országon az embereknek egy bizonyos szakasza, mellyet el-

tsábitani annyival könnyebb, hogy ezeknek célzásaik tiszták, 's hajlandók arra, hogy másoknál is ily tiszta célzást tegyenek fel. Ezen egyéb eránt tiszta célzású emberek, 25 esztendei tapasztalások által meg nem jobbítottatván, nagyon kapnak az újításokon, 's az önnön szeretet annyira megvakítja őket, hogy által nem láthatják, hogy, minekutánna az Istenleleneknek az ő célzásaikra eszközül szolgáltak, nem soká ezeknek áldozatjaikká lesznek, és megbuknak. —

„Ambátor ily emberek' dolgában, pedig a' kik talám még a' Főknél is veszedelmesebbek, Prussziában sints fogyatkozás, a' Prussziai Országlószék mindazonáltal kevesebbé fél a' társasági boldogság' ellenségeinek befolyásától, mint akár melyik más Országlószék, azért, minthogy ő mindenkor kész lévén az ilendőség' határai között megmaradó feladásoknak meghalgtására, 's a' mindenekre nézve egyforma igasságnak kiszolgáltatására, tudja, hogy a' népnek semmi oka se lehet a' panaszra, ha tsak az Országlószéknek módja van annak elhárítására. Ha a' Prusszus Monarkhia még nem él azon boldogsággal, mellyel élhetne, és ha a' megígértetett Constitutziót még meg nem kapta is: ennek oka tsak az, hogy a' Király' jóltévő kezének nagyon sok sebek' begyogyítására ki kell terjedni, és hogy azokat a' sok féle természetű részeket, mellyekből a' Prusszus Státus áll, meg kell egygyeztetni egymással előbb, hogy sem oly alkotmányi állapotot lehessen néki adni, a' melly által minnyájok öszszetsatolódjanak. A' jó polgárok nem akarják azt, hogy a' Státus' boldogsága Philosophiai Theoréával való próbatétel végett játékra kitéhetődjék. Hanem tsakugyan, minthogy már a' Constitutziónak megkészítettetésére kívántató előkészületek megtétettek, a' Király ehez képest hét személyekből álló

Biztosságot nevezett-ki, melyre azt bízta, hogy a' Status-Cancellarius által eléjébe terjesztetendő Constitutzió nális formulát vizsgálja-meg. Ezen Biztosság, a' melly vállogatott 's liberális gondolkodású emberekből áll, minden órán hozzá kezd ezen munkának folytatásához. A' plánum, melly ezen Biztosságnak megfontolás végett által adatott, bizonyossá teszi a' nemzetet egy oly Municipális Administrátzió felől, a' melly minden önn'kény alól ki legyen vétetve, 's a' melly egy nagy Státusban minden féle szabadságnak egyedül való talpköve, 's egy oly valóságos nemzeti képviseletet ad néki, melly ötét valamint minden demagogikus befolyás, úgy minden Ministeri tsábittatások ellen meg fogja oltalmazni. Eszszerént, egy oly Constitutziót fog kapni Prusszia, a' melly senkinek könyhulást és búbánatot nem fog okozni, tsak azoknak, a' kik megszűnés nélkül azon dolgoznak, hogy a' Király' ügyét a' népnek ügyétől elszakaszthassák.“

### Spanyol Ország.

Madridban ismét elfogtak, mint a' Frantzia levelek erőssítik, néhány személyeket, 's a' külömben is tele lévő Nyomozószék fogházába zárták őket. *Elio* folytatja Valencziában a' maga kemény Systemáját nagy előmenetellel. Granadában is foly az emberfogdosás; mostanság negyvenre telt az elfogattattak' száma, kik közt előkelő emberek is találtnak, mint példának okáért Generál-Lajtnánt *Campoverde*, a' két *Zea* testvérek, Generálmajor *Maniau*, ki a' Cortesek közt ült mint képviselő, egy Siciliai *Cabero-Casa* nevű Pap, és számos Nemesek. — Az elfogattatott Szabadkőművesek között két esmeretes személyek, kiknek egygyike Ágyuzó Oberster volt, mint mondják a' Nyomozószék' vallatásai közben haltak-meg.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

Miskolcra October 24-dikén. A' jó minapi M. Kurirhoz zártt, és B—h. betűkkel jegyzett fonák Recensiokról való Eszrevételét Kis Úrnak, a' több M. Kurir Erdemes Olvasóival én is megolvastván, nagy megilletődéssel láttam benne, hogy B—h. Úr személyesen is sérregette a' Pesti Tudományos Gyűjteményben kibotsátott Recensiójával. — *Topographia Oppidi Miskolti Historico-Medica* titulus alatt nálam kinyomtatott Könyvetskének tisztelt Correctorát. — Erre az én tisztelt Correctorom hihető azért nem is felelt semmit, hogy tudós Doktor lévén, tudta minémű Recipéből készül az *Oleum Concordiae*. Mellyet ha idővel megtanul B—h. Úr is, bizonyosan ezt fogja mondani: *Megnémülök, és nem nyitom meg az én szájamat, mert én is ember vagyok.* — De ezen okos hallgatást nem várhatta Kis Úr, fekete vérrel megtelvéen erei, hanem kikelt B—h. Úr ellen, és a' bestelenséget nem elégedett meg B—h. Úrnak tsüstől fejéhez tsapkodni; — hanem még a' Typográfiára is Kakas. - Pujka módjára berzenkedik, mintha egy betűszedő tsipkebokor léttére, hi merne kelni ama nagy Tserfához tudományára nézve magát hasonlító Correctora ellen. Távollégyen! Légyen pedig Kis Ur a' Felső, Közép, vagy Alsó rendbéliek Közzül való, én mindenképpen tisztelem, de azt bátran ki merem mondani; a' *Typographiában járatlan*, mert a' kik a' Könybeli nyomtatás körül fáradoznak, tudják, hogy a' betűszedő a' legelső nyomást a' Correctornak általadván, az, a' mely hibákat a' papiros szélére kijegyez,

ha azokat a' betűszedő bécorigálja a' Typusba, akkor Kötelességének ez is eleget tett. — Azon kívül, ahármennyi hibák maradjanak a' Nyomtatásban, azok mind a' Correctorra háromianak. A' szóban forgó Könyv correcturáját pedig még most is előmutathatja a' betűszedő, sőt azt is kimutatja, hogy a' kijegyzett hibákon felül többet száznál is corrigált tsak a' maga hamarjában való látásából, a' mellyel minden gyalázójit megszegyenitheti. — Ezeket méltó tekintetbe vévén minden Ember, mikor valakit menteni akar, ne gyalázzon akkor mást, mert az rut dolog! nem is illik Férjfiaknak pennával vinni azt végbe, a' mit a' Piatzon ülő Aszszonyok harsogó nyelvel tselekesznek! annyival rútabb, 's vétkeesebb tselekedet pedig ez az egymast pennával való gyalázás, hogy ha a' nyelves Aszszonyok kígyót, békát kiáltanak is egymásnak, azt a' szél elfújja; de ez, kivált typusban kiadni, a' késő maradék előtt tis fenn marad. — Azonban, ha B—h. és Kis Urak Correctoraim lennének, és egy Árkusnak correctiojára, valamint az én tisztelt Correctorom, úgy ők is, fél, vagy legfeljebb egy fertály óránál többet nem fordíthatnának; ama' Tudós Hazafi Kis-Szánthói Pethe Ferentz Úr' kihirdetése ként, nem hogy egy valóságos Aranyat, de tsak egy garast sem mernék egy hibára feltenni, félvén attól, hogy a' benn maradandó hibák nékem többbe kerülnének, mint a' tsak most említett Urnak aranyonként kellett volna fizetni. — De légyen örökre vége a' penna hartznak! Inkább az ilyeneket Kedvellők is tanulják meg, miként készül, 's mire használ az *Oleum Concordiae*? R: Az emberi erőtlenségnek kertjébe menj-bé,

a' magad esetidet szedd egybe, a' mások hibájokkal elegyítsd össze, törd meg a' megengedésre kész szívnek mozsárjában, a' könnyörületességnek tüzeit tedd alája, forrald fel a' szeretetnek vizével. M. f. Ebből válik ama drága kenet, mellyet Sz. Dávid a' CXXXIII-dik 'Soltárjában szépen előnkbe terjeszt, tsak éljünk vele szorgalmatosan. — Valóban ide illenek Édes Idvezítőknek is ama bölts szavai: Mi módon szeretné az az Istent, a' kit soha nem látott, ha gyűlöli az ő atyafiját, a' kit minden nap lát.

S z i g e t h y.

U j a b b U j s á g o k.

A' *Perpignani* levelek szerint Kataloniában is nagyon megijedtek a' Sárgahidegtől, miolta oly hír terjedt-el, hogy a' Kadiksnál vonatott kordontól a' szökevények az Országba minden felé elszéledtek volna. Kataloniának apró kikötőhelyeibe, semmi féle hajók be nem botsáttatnak.

Minekutánna' az Orosz Cs. Felség Okt. 11-dikén Wolában a' Lengyel seregeknek mustráját elvégezte volna, kardját kivonván beszédet intézett hozzájuk, 's végre

azt mondta nékik Lengyel nyelven, hogy már most az ott lévő nagy Vendégek előtt el kell léptetni, 's ekkor a' seregek elejébe állván 's maga legelől menvén, a' Württembergi Királynak 's a' Cumberlandi Anglus Herczegnek a' kardjával katonai tiszteletet tett, 's azután mellettek megállván, előttök az egész ármáda elléptetett.

A' Warschaut legujabb levelek szerint a' Császár az Oktob. 16-dikán tartott katonagyakorlási próbatételek után, a' Királyi Helytartónál ebédelvén, 's estve, Novozilzoff Orosz Senátornál bálban lévén, magát a' bál után a' Királyi kastélyban egy kevéssé kinyugodta, azután ruhát változtatott 's 17-dikre virradó reggeli 4 órakor Warschaut oda hagyta 's Petersburg felé vissza indult. —

Angliában *Newkastelben* is tartottak népgyűlést, a' melly minden mostanság tartattaknál népesebb volt. Legalább is 100,000 ember volt egygyütt, 's még is, pedig se katonák se' Politziai strázsák nem voltak jelen, legkissebb rendetlenség se történt, 's a' tartott beszédek alatt nagy tsendesség uralkodott.

---

**S z á z f o r i n t C o n v e n t i ó s p é n z é r t a d t a k V á l t ó c z é d u l á b a n : —**  
 Oct. 29-dikén  $249\frac{1}{2}$  — 30-dikán  $249\frac{1}{4}$  — forintot.

---

*A' Marhahúsnak fontja, Bétsben, Novemberre 15 krujtzárra határozatott.*

---

Redaktor: Pántzél Daniel; nyomtatja Haykul Antal.